

Список використаних джерел

1. Меры против коррупции, практикуемой транснациональными и другими корпорациями, их посредниками и другими причастными к этому сторонами. URL: <https://documents-dds-y.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/789/27/IMG/NR078927.pdf?OpenElement>.
2. Кодекс поведения должностных лиц по поддержанию правопорядка. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/382/64/IMG/NR038264.pdf?OpenElement>. Борьба с коррупцией. URL: <http://www.un.org/ru/documents/ods.asp?m=A/RES/51/59>.
3. Декларация Организации Объединенных Наций о борьбе с коррупцией и взяточничеством в международных коммерческих операциях. URL: <http://www.un.org/Docs/asp/ws.asp?m=A/RES/51/191>.
4. Про двадцять керівних принципів боротьби з корупцією. URL: http://crimecor.rada.gov.ua/komzloch/control/uk/publish/printable_article.jsessionid=4573245C3C9DE5B72595FD924EFDEDC6?art_id=48068.
5. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_101/print1479538203412785.
6. Конвенция Организации Объединенных Наций против транснациональной организованной преступности. URL: <http://www.un.org/ru/documents/ods.asp?m=A/RES/55/25>.
7. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_102/print1479538203412785.

Запорожець Р. А.,

інспектор відділення навчально-методичної роботи Київського центру первинної професійної підготовки «Академія поліції» Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ ЯК ШЛЯХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Проблема кредитування¹ стоїть надзвичайно гостро в Україні, адже незважаючи на стабілізацію економіки країни та банківського сектору і поступового зниження облікової ставки, ставки за кредитами залишаються досить високими, в той же час невисокі доходи населення підштовхують громадян до запозичень. Будеться кредитна система на тих же принципах, що і в державах з розвинутою ринковою економікою, тобто пристосовується

¹ Кредитування (від лат. «creditum» – «позика») означає надання в борг на певний строк грошових коштів (за умови їх повернення) або товарів та послуг (з поверненням або відстрочкою оплати) зі сплатою відсотків.

до проведення реформ, і все більшою мірою ілюструє потреби ринкового господарства, проте багато галузей її ще потребують значного вдосконалення.

Кредитну систему України очолює Національний банк України, який здійснює систему заходів у кредитній сфері для регулювання грошового обігу. Відповідно до Конституції України основною функцією Національного банку є забезпечення стабільності грошової одиниці України. Кредитну систему України, крім НБУ, складає банківський сектор, до нього належать: комерційні, ощадні, розрахункові (банки, з якими депозитарій¹ уклав договір про грошові розрахунки за угодами щодо цінних паперів), інвестиційні, іпотечні та спеціалізовані небанківські кредитно-фінансові установи, тобто страхові компанії, благодійні фонди, недержавні пенсійні фонди, кредитні спілки, а також банки, філії, представництва іноземних банків і фінансово-кредитних установ. Найбільш активними і потужними у системі кредитно-фінансових інститутів України є комерційні банки, як первинна і вихідна ланки кредитної системи.

Взаємодія банків між собою не є досконалою. Насамперед вона полягає у трансформації² грошового капіталу на ринку грошей, тобто під час трансформації змінюються форми грошового капіталу. Наприклад, мобілізовані Ощадним банком депозитні кошти, можуть бути використані як кредитні ресурси іншими банками. Дана операція відбувається при активній участі Національного банку України, що здійснює трансформаційні процеси на міжбанківському рівні у вигляді рефінансування³ (кредитні аукціони тощо). В даному випадку трансформація диференціюється в залежності від строків, розмірів, ризиків і в масштабах значно більших, ніж це в змозі зробити окремих банків.

Сучасні банки постійно вдосконалюються та розвиваються, змінюються форми операцій, методи конкуренції, системи менеджменту, поширюється сфера діяльності, яка сьогодні охоплює весь світ завдяки формуванню міжнародних фінансових ринків⁴.

Безпека банківського сектору є частиною фінансової безпеки країни, так як банківська система є найважливішою складовою фінансово-кредитної сфери держави. Саме стан банківського сектора і визначає рівень фінансово-

¹ Депозитарна установа – юридична особа, що утворюється та функціонує у формі акціонерного товариства або товариства з обмеженою відповідальністю і яка в установленому порядку отримала ліцензію на провадження депозитарної діяльності

² Трансформація – це загальна форма розвитку банківських систем, пов'язана з еволюційними та революційними змінами, постійними переходами системи із стійкого в нестійкий стан і навпаки.

³ Рефінансування – це операції з надання кредитів Національним банком іншим банкам у встановленому ним порядку з метою підтримання ліквідності банків.

⁴ Міжнародний фінансовий ринок – це система економічних відносин, що забезпечує акумуляцію та перерозподіл фінансових ресурсів між країнами, регіонами, галузями та окремими суб'єктами бізнесу.

кредитної безпеки, а отже, і рівень фінансової безпеки держави в цілому. Разом з тим змушені визнати ряд недоліків у діяльності системи кредитування України: по-перше збільшена кількість банків, що не в змозі повноцінно виконувати свої основні функції, такі як залучення депозитів, надання кредитів, акумуляція грошових коштів, регулювання грошового обігу; по-друге недосконалість чинного законодавства, що в свою чергу зменшує ефективність роботи банківського сектору, наприклад дисбаланс відсоткових ставок за строковими гривневими депозитами; по-третє жорстка позиція НБУ по відношенню до інших банків, що призводить до узурпації всієї повноти влади; по-четверте кредитування інсайдерів, мається на увазі ситуація, коли власник банку через фінансову установу кредитує юридично незалежне підприємство, де він є кінцевим власником.

Задля вдосконалення та ефективного розвитку системи кредитування ми пропонуємо: в першу чергу скоротити чисельність банків, таким чином ми відсіємо дрібні каси, що іменують себе «банками» та сформуємо міцну банківську систему; по-друге розробити пропозиції щодо внесення змін до постанови Правління НБУ «Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами» задля зниження коливань відсоткових ставок у національній валюті та контролю банківських операцій та вдосконалити правові акти з регулювання відсоткових ставок за депозитами, як джерел формування кредитних ресурсів і відсоткових ставок за кредитами; по-третє має відбутися реформа судової системи та системи виконання судових рішень, що в свою чергу могла б значно знизити вартість споживчих кредитів для населення. Технічно банки здатні кредитувати під ставку, що менша за облікову ставку НБУ, але проблема не у вартості банківських ресурсів та не в тому, яку вартість складають ці ресурси в НБУ, а проблема полягає в тому, що кредитний ризик стає головною статтею видатків банків при формуванні ціни на кредит. Кредитний ризик є одним із основних ризиків, притаманних банківській діяльності. Своєчасне виявлення ознак, які можуть свідчити про зростання кредитного ризику, сприяє прийняттю банками вчасних та ефективних рішень щодо його мінімізації. По-четверте, зменшення всіх наявних обмежень НБУ щодо діяльності інших банків та перехід до вільного руху капіталу, що призведе до збільшення частки іноземного капіталу в банківській системі, економічного зростання держави в цілому та полегшення ведення бізнесу в Україні.

Отже, можемо дійти висновку, що значного вдосконалення потребує не тільки діяльність Національного банку України, а й інших банків, що створюють кредитну систему в Україні. Ефективна співпраця між банками є шляхом забезпечення фінансової безпеки держави загалом. Істотне зниження в останні роки економічного рівня життя населення України призвело до актуального питання щодо надання кредитів, адже лише на нього може сподіватися громадянин у скрутному фінансовому становищі. Проте великі фінансові ризики, що супроводжують банки під час проведення операцій по

кредитуванню фізичних осіб, спонукають експертів до впровадження нових вимог до кредитування, нових підходів та законів. Одним із підходів до регулювання операцій в іноземній валюті може стати також запровадження лімітів на проведення банками валютних операцій. Наразі є чинним рішення Правління НБУ «Про встановлення лімітів відкритої валютної позиції банку». Враховуючи зміни у кредитній політиці банків у бік кредитування населення, потрібно задіяти максимальну співпрацю між банками та забезпечити позитивний вектор до змін на користь кредитування інвестицій.

Список використаних джерел

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функціонування фінансового сектору в Україні: Закон України від 5 лип. 2018 р. №2491-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2491-19>.
3. Про споживче кредитування : Закон України від 15 листоп. 2016 р. № 1734-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19>.
4. Про встановлення лімітів відкритої валютної позиції банку: Рішення Правління Національного банку України від 7 лют. 2019 р. № vr184500-18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr184500-18>.
5. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.

Іващенко В. О.,

професор кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ТОРГІВЛЮ ЛЮДЬМИ: АСПЕКТИ АДАПТАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

Одним із небезпечних злочинів проти волі, честі та гідності особи є торгівля людьми. Непоодинокі факти продажу за кордон українських жінок та дітей в 90-х роках минулого століття обумовили встановлення кримінальної відповідальності за цей злочин ще в 1998 році. Згодом була прийнята спеціальна нормативно-правова база щодо протидії торгівлі людьми. Також Україна є учасником універсальних міжнародних та європейських документів, спрямованих на боротьбу з цим злочином. Тому важливим залишається питання встановлення відповідності законодавства України, в тому числі кримінального, міжнародним стандартам.

Звернемо увагу, що заборонена торгівля людьми багатьма міжнародними документами. Серед них: Загальна декларація прав людини